

PROJEKTITOETUSE KASUTAMISE ARUANNE

Toetuse saaja nimi	Kistler-Ritso Eesti Sihtasutus
Projekti nimetus	Kaitsetahte tugevdamine Azovstali võitlejate kangelasliku kogemuse jagamise kaudu
Projektitoetuse eesmärk <i>Määratlege konkursi eesmärk või eesmärgid, millele taotlus vastab (kehtestatud kaitseministri 13.03.2024 käskkirjaga nr 38; vt Kaitseministeeriumi toetuste veebilehelt)</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Elanikkonna vastupanuvõime tõstmine valeinformatsiooni suhtes 2. Ajateenistuse populariseerimine noortele 3. Ettevõtete ja tööandjate valmiduse tõstmine toetamaks reservväelaste osalemist õppekogunemistel
Projekti toimumise aeg (millal tegevus realselt toimus)	10.01.2025-15.10.2025
Toetuse kasutamise periood (vastavalt taotluses esitatud perioodile)	11.03.2025-31.10.2025

TOIMUNUD PROJEKTI KOKKUVÕTE

<p>Toimunud projekti lühikokkuvõte <i>Kirjeldage lühidalt projekti – toimumise kohta, peamisi tegevusi, mille abil projekt ellu viidi. Andke oma hinnang, kas projekt täitis oma eesmärgi, kas ja mil määral saavutasite taotluses püstitatud eesmärgid. Kui võrreldes algse taotlusega on olulisi muudatusi projekti tegevustes ja eesmärkides, siis kirjeldage põhjuseid ning andke neile oma hinnang.</i></p>	<p>Projekt kesse oli Mariupoli Azovstali tehase kaitsjate näituse korraldamine Tallinnas, mis avanes publikule 16.. mail 2025 – kolm aastat pärast Mariupoli langemist. Näitus oli avatud kuni 5. oktoobrini 2025.</p> <p>Projekti elluviimisel oli oluline roll kodanikualgatusel ja laiapõhjalise koostöövõrgustiku loomisele. Näituse eestvedaja Linda Lainvoo viis läbi ettevalmistustööd koostöös Ukraina partneritega, kindlustades unikaalse visuaalse materjali – sealhulgas mitmete Dmytro Kozatskyi seni avaldamata videote kasutamise ja 13 langenu isiklike esemete ja lugude eksponeerimise. Projekti võitis väga kiiresti laialdaselt kodanike ja professionaalide toetus: Koko arhitektid ja Agenda PR liitusid pro bono partneritena, Krulli kvartal andis ruumid tasuta kasutamiseks.</p> <p>Projekt on täitnud oma seatud eesmärgid järgmiselt: näitus on tugevdanud Eesti kaitsetahtet ja sotsiaalset sidusust, tuues kodanikele inimliku vaatenurga sõja reaalsusele. Projektiga on kaasnenud märkimisväärne ühiskondlik huvi ja toetus, mis kinnitab näituse vajalikkust ja aktuaalsust. Näitus</p>
--	--

	<p>vastab Kistler-Ritso Eesti Sihtasutuse arengukavale ning aitab kaasa Ukraina mälumaastiku säilitamisele. Lisaks täitis projekt olulist hariduslikku rolli, käsitledes infosõja ja desinformatsiooni teemat, mis on kaasaegses ühiskonnas kriitilise tähtsusega.</p> <p>Võrreldes algaotlusega ei ole toimunud olulisi muudatusi projekti põhieesmärkides ega tegevustes. Projekti elluviimise viis – kodanikualgatuslik lähenemine ja professionaalide vabatahtlik kaasamine – on isegi ületanud ootusi, näidates projekti laia ühiskondlikku resonantsi.</p>
<p>Saavutatud valdkondlik mõju ja tulemused</p> <p><i>Määratlege projekti tegevuste konkreetseid tulemusi. Kirjeldage projekti tulemuste mõju Kaitseministeeriumi eesmärkidele laiemalt - valdkonnale, sihtrühmale, partnerorganisatsioonidele, piirkonnale, kogukonnale jne.</i></p>	<p>Projekti tegevustel oli mitmeid konkreetseid tulemusi:</p> <p>Kaitsetahte tugevdamine: Näitus annab Eesti ühiskonnale konkreetse ja inimliku näite kaitsetahetest läbi Mariupoli kaitsjate lugude. See visualiseerib, et vabaduse eest seismine nõuab ohvreid ning tugevdab arusaama riigikaitse valmisoleku vajalikkusest.</p> <p>Sotsiaalse sidususe suurendamine: Projekt on kaasanud laia ühiskondliku ringi – kodanikuaktivistid, kultuuritöötajad, ettevõtjad, vabatahtlikud – demonstreerides ühiskonna ühtekuuluvustunnet ja valmisolekut panustada ühiste väärtuste kaitsmisesse.</p> <p>Infosõja ja desinformatsiooni vastu võitlemise pädevuse tõstmine: Näitus käsitles Azovi pataljoni seotud desinformatsioonikampaaniaid, arendades külastajate kriitilist meediapädevust ja võimet ära tunda väärinfot – oluline oskus kaasaegse hübriidohtude keskkonnas.</p> <p>Mõju sihtrühmadele: Nii näitust külastanud kooliõpilased kui ka ajateenijad said ajaloolise ja kaasaegse perspektiivi konfliktile; laiem avalikkus omandas sügavama arusaama Ukraina vastupanust; Ukraina kogukond Eestis sai tunnustust ja toetust.</p> <p>Mõju partnerorganisatsioonidele: Projekt tugevdab Kistler-Ritso Eesti Sihtasutuse positsiooni kaasaegse ajaloo ja mälupoliitika valdkonnas ning loob aluse rahvusvahelisteks kultuurikoostöö</p>

	<p>projektideks (hetkel käib töö näituse edasiviimiseks teistesse riikidesse).</p> <p>Kogukondlik mõju: Annetuskampaania ühendab praktilise abi andmise haridus- ja kultuurielaamusega, suurendades Eesti ühiskonna solidaarsust Ukrainaga ning panustades konkreetselt Ukraina mälumaastiku säilitamisse sõja olukorras.</p>
<p>Saavutatud mõju taotleja edasistele tegevustele</p> <p><i>Kirjeldage projekti tulemuste mõju teie organisatsiooni tegevusele (nt edasised tegevused, partnerid, liikmete ja vabatahtlike kaasamine, pädevuse suurenemine, organisatsiooni tulubaasi laienemine, maine paranemine vms).</i></p>	<p>Organisatsiooni võimekuse ja pädevuse kasv: Projekt on tugevdanud Kistler-Ritso Eesti Sihtasutuse kompetentsi kaasaegse ajaloo ja mälupoliitika valdkonnas. Kogemus Ukraina sõjaga seotud tundliku ja poliitiliselt olulise näituseprojekti läbiviimisel on suurendanud organisatsiooni professionaalset suutlikkust korraldada rahvusvahelise haardega kultuuriprojekte.</p> <p>Partnerivõrgustiku laienemine: Projekt on loonud tugeva koostöövõrgustiku nii Eestis kui rahvusvaheliselt. Koostöö Ukraina partneritega (kodanikuühiskond ja mäluasutused) ning Eesti tipptegijatega (Koko arhitektid, Agenda PR, Krulli kvartal), Eesti Sõjamuuseum, loob aluse tulevasteks ühisprojektideks. Need partnerlused tõstavad organisatsiooni usaldusväärsust ja võimaldavad ka edaspidi realiseerida mahukaid algatusi.</p> <p>Rahvusvahelise tegevuse platvorm: Projekti raames välja töötatud näitus ja selle rahvusvaheline potentsiaal (plaanid viia näitus teistesse riikidesse) avab Kistler-Ritso Eesti Sihtasutusele uued võimalused rahvusvaheliseks kultuurikoostööks ja positsioonib organisatsiooni Euroopa mälupoliitika võrgustikus, samuti aitab see avada Eestile olulisi teemasid teistes ühiskondads.</p> <p>Tulubaasi ja jätkusuutlikkuse areng: Kuigi näitus on heategevuslik, on piletimüügil põhinev annetuskampaania mudel loonud aluse alternatiivseks tuluallika mehhanismile. Projekti edu ja avalik tähelepanu suurendavad ka sponsorite ja toetajate huvi tulevaste projektide vastu.</p> <p>Maine ja ühiskondliku mõju kasv: Projekti ühiskondlik resonants ja meediakajastus (Agenda</p>

	PR ja Sweep Agency kaasamine) aitasid kaasa näitusel kajastatavate teemade nähtavuse suurendamisele ja sõnumi levikule.
Mõõdetavad tulemused <i>Kirjeldage projekti saavutatud tulemusi koos mõõdetava mahuga (nt sündmustel osalejate arv, trükiste maht jms). Publiku või külastajatega sündmuse puhul märkida publiku või külastajate arv. Trükise toetuse puhul trükise tiraaž.</i>	Näitust külastas 3 907 külastajat.
Meediakajastused <i>Märkige olulisemad meediakajastused. Meediakajastused esitada võimalusel veebi-linkidena (kajastuste puudumisel ei ole vaja täita).</i>	<ul style="list-style-type: none"> • New Azovstal Defenders exhibition to open in Tallinn this May. – Michael Cole, ERR, 30.04.2025 • Galerii: Krulli kvartalis avanev näitus räägib Mariupoli viimaste kaitsjate loo. – Priit Mürk, ERR, 15.05.2025 • В квартале Крулли открылась выставка “Лицо храбрости. Несокрушимые защитники Азовстали”. – Эллина Качан, ERR, 15.05.2025 • Propastop приглашает на выставку „Лицо храбрости. Несокрушимые защитники Азовстали“! – Rus Delfi, 15.05.2025 • Gallery: Azovstal defenders exhibition opens in Tallinn. – Priit Mürk, ERR, 16.05.2025 • Azovlaste näituse kuraator: tahame näidata, et iga sõduri taga on inimene. – Uljana Kuzmina, ERR, 14.05.2025 • FOTOD › Tallinnas avati näitus Azovstali kaitsjatest. – Postimees, 16.05.2025 • FOTOD Eesti sõjamuuseum ja Vabamu avasid Krulli kvartalis näituse Azovstali kaitsjatest. – Eesti Päevaleht, 16.05.2025 • Propastop kutsub näitusele „Vapruse nägu. Azovstali alistumatud kaitsjad“! – Propastop.org, 14.05.2025 • Горизонт: Знаменитые фото защитников “Азовстали” можно будет посмотреть в Таллинне, 14.05.2025 19:20. • Aktuaalne kaamera, 15. mai 18:30. (28:20 – 29:04)

	<ul style="list-style-type: none"> ● Eestist läheb Ukraina poole teele seni suurim autokonvoi. – Priit Mürk, ERR, 15.05.2025 ● Eesti Sõjamuuseum ja Vabamu avasid Krulli kvartalis näituse Azovstali kaitsjatest. – Srip, 16.05.2025 ● NÄDALA LUGU) Näitus Ukraina vaprusteost toob pisara silma. – Sergei Metlev, Postimees, 17.05.2025 ● Ringvaade: Leinava ema näitus, 21. mai 19:00. ● Куратор о выставке “Защитники Азовстали”: это не столько истории солдат, сколько обычных людей. – Ульяна Кузьмина, ERR, 22.05.2025 ● Azovstali kaitsjate emad tõid Tallinnasse oma lood: «Selle sõja jaoks on mul lapsed otsa saanud». – Anastasiya Tido, Postimees, 1.06.2025 ● Azovstali kaitsjate näitus. Linda Lainvoo. – Kuku hommikuraadio, 18.08.2025 ● Kateryna Botnar, Linda Lainvoo. Ukrainast ja Ukraina sünnipäevast. – Sihik, 21.08.2025
<p>Koostööpartnerid Märkige projektis osalenud koostööpartnerid (kajastuste ja koostööpartnerite puudumisel ei ole vaja täita) ja hinnang koostööle.</p>	<p>Eesti Sõjamuuseum - Kindral Laidoneri muuseum – tegus ja sisuline koostöö Linda Lainvoo/Kriisikindlus OÜ – idee algataja. Panustas projekti pro bono - sisuline ja tegus koostöö Sander Jürisson - näituse püstitamise projektijuht - tegus ja sisuline koostöö Ukraina Riiklik Ajaloomuuseum – näituse Ukraina poolne partner, tegus ja sisuline koostöö Langenud võitlejate perede ühing Heart Nazovni - esemete laenutamine ja biograafiate koostamine - tegus ja sisuline koostöö Krulli kvartal – ruumid - tegus ja sisuline koostöö, panustas projekti pro bono Koko arhitektid – ruumikujundus - tegus ja sisuline koostöö, panustas projekti pro bono Agenda PR – näituse kommunikatsioonipartner - tegus ja sisuline koostöö, panustas projekti pro bono Sweep Agency - turundusvisuaalid - tegus ja</p>

	sisuline koostöö
Kokkuvõttev hinnang oma tegevusele <i>Andke konstruktiivne hinnang oma tegevusele projekti läbiviimisel – millised tegevused õnnestusid, mis vajab parandamist jmt.</i>	<p>Õnnestumised: Projekti suurimaks tugevuseks oli tervikliku külastuskogemuse loomine, kus näituse sisu, Koko arhitektide professionaalne kujundus ja Krulli kvartali sepikoja ruum moodustasid harmoonilise terviku. Näitus tekitas tugeva emotsionaalse mõju, jättes mulje igale külastajale. Samuti õnnestus suurepäraselt kodanikuühiskonna ja professionaalide kaasamine pro bono partneritena, mis kinnitas projekti ühiskondlikku vajalikkust ja aktuaalsust. Lisaks toimis koostöö Ukraina partneritega väga hästi.</p> <p>Peamine õppetund tulevaste projektide jaoks on turunduse suurem roll projektide läbiviimisel. Kuigi Agenda PR osales pro bono partnerina ja kommunikatsioonitegevused olid valdavalt edukad, vajab potentsiaalsete külastajateni jõudmine professionaalset ja piisava eelarvega turunduskampaaniat. Edaspidi tuleb arvestada suuremate turunduskuludega, et tagada projekti maksimaalne ühiskondlik mõju läbi laiemat publikuni jõudmise.</p>
Planeeritavad muudatused järgmiseks korraks <i>Kirjeldage, kuidas parandaksite projekti järgmisel korral projekti ettevalmistamisel ja/või tegevuste käigus.</i>	Tõlkimisel kasutaks rohkem AI-d.

TULUD

Tulude ja kulude koondsumma peab olema võrdne (ehk eelarve tasakaalus)
(vajadusel lisada ridu)

	PLANEERITUD (taotletud) SUMMA	TEGELIK (eraldatud) SUMMA	Selgitused
Tulud kokku	156 000	119 000	
Kaitseministeeriumi toetus	50 000	23 000	
Omafinantseering			
Müügitulu			
Muu tulu			
Mitterahaline panus	10 000	10 000	
Kaasfinantseering			
Muud toetused	50 000	50 000	

<i>(toetajate lõikes – nt koostööpartnerid, sponsorid jm) Riigikantselei</i>			
Tallinna linn	25 000	25 000	
Kulka	15 000	5 000	
Kultuuriministeerium	6 000	6 000	

KULUD

Tulude ja kulude koondsumma peab olema võrdne (ehk eelarve tasakaalus)

(vajadusel lisada ridu)

		Finantseerimisallikad		
	PLANEERITUD KULUD	TEGELIKUD KULUD		
	KOKKU	sh Kaitse- ministeeriumi toetusest	KOKKU	sh Kaitse- ministeeriumi toetusest
Kulud kokku	158 384	42 500	87 398	23 000
Personalikulud <i>(suuremate kulugruppide kaupa)</i>	26 377	0	22 965	0
Kassatöötajad näituse lahtioleku ajaks	16 377	0	12 965	0
Kistler-Ritso Eesti Sihtasutuse meeskonna tööjõukulu projektis	10 000	0	10 000	0
Majandamiskulud <i>(suuremate kulugruppide kaupa)</i> <i>(Siin kajastatakse need tellitud tööd ja teenused ning kaupade ostud, mida makstakse FIE või firma arvete alusel, samuti litsentsitasud ja päeva-rahad. Sõidupiletite osas märkida kindlasti inimeste arv ning majutuskulude ja päevarahade korral inimeste ja päevade arv.)</i>	132 007	42 500	64 4330	23 000
Näituse sisuloo (litsentsitasud Ukraina kunstnikele, keeleteoimetus, tõlge, tekstide kohandamine Eestis eksponeerimiseks)		9 481	14 135	0
Esemete ja inimeste (kurataator, hukkunute omaksed) transport Eestisse ja majutus Tallinnas näituse avamiseks		1 700	6 000	0
Näituse installatsioon ja töös hoidmine (ruumi ehitus,		21 319	34 157	21 640.04

tehnika paigaldus, deinstallatsioon projekti lõpus)				
Turundus ja üritused näitusel	0	10 000	10 141	1 359.96
Administreerimis jm kulud			31 602	0

KAITSEMINISTEERIUMI TOETUSE KASUTAMINE

NB! Vormi täitmisel tuleb täita kõik veerud. Vajadusel lisada ridu.

Loetleda vaid need kuludokumendid, mille tasumiseks on kasutatud Kaitseministeeriumi toetust.

Kuludokumendi nimetus	Makse saaja	Kuludokumendi number	Kuludokumendi kuupäev	Tasumise kuupäev	Kuludokumendi summa	Summa ilma km-ta (täidavad ainult km-kohuslased)	Kaitseministeeriumi toetusest makstud	Kulu sisu kirjeldus
MAKS ETEA TIS	ERGO Insuranc e SE	210364 46	15.05 .2025	6.6.25	391,70	391,70	391,70	Vastutuskindlus ja varakindlustus
ARVE	Grano Digital OÜ	725118 0	30.04 .25	8.5.25	3 025,60	2 480,00	2 480,00	Näituse trükk
ARVE	Grano Digital OÜ	725134 1	16.05 .25	28.5.25	1826,34	1497,00	1 497,00	Näituse trükk
MÜÜG IARVE	Kalamaja Cats OÜ	1	28.05 .2025	14.6.25	231.80	190.00	190.00	Näituse seinte värvimine
ARVE	Laserstudio OÜ	30592	07.05 .2025	14.5.25	3069.79	2516.22	2 516.22	Näituse vitriinid
ARVE	Liftradel OÜ	2027	30.04 .2025	21.5.25	1 525,00	1250,00	1 250,00	Näituse ehitus
ARVE	Liftradel OÜ	2032	19.05 .2025	21.5.25	3 487,48	2858.59	2 785.93	Näituse ehitus
ARVE	Meelehel tel Koduper emehed OÜ	1164	18.05 .2025	21.5.25	4 056,50	3325,00	3 325,00	Näituse ehitus
ARVE	MuteMix OÜ	MA250 0056	16.05 .2025	13.6.25	488.00	400,00	400,00	Raadioreklaam
ARVE	Mõnus OÜ	350	11.05 .2025	5.6.25	433,10	355,00	355,00	Näituse ehitus
ARVE	OÜ Inimesed vaatavad merele	331	04.06 .2025	8.6.25	732,00	600,00	600,00	Esemete paigaldamine vitriini
ARVE	SA Eesti Meremuuseum	699007 408	26.05 .2025	25.6.25	7 136.01	5849.19	5 849.19	Näituse tehnika rent

ARVE	Viktus OÜ	197871	20.05 .2025	28.5.25	1359.96	1359.96	1 359.96	Tänuõhtusöök panustajatele
KOKKU					27407,36	22465,05	23 000	
Kaitseministeeriumilt saadud toetus							23 000	
Kaitseministeeriumilt saadud toetuse kasutamata jääk							0	

Kui teil on rohkem kui 20 kuludokumenti, kasutage eraldiseisvat kuluaruande dokumenti detailseks kirjelduseks ning täitke käesolev kuluaruanne üherealise kokkuvõttena (väljale kuludokumendi nimetus viide eraldiseisvale dokumendile, väljad “Kuludok. summa”, “Summa ilma km-ta” ja “Kaitsemin. toetusest makstud” koondsummadega).

Toetuse saaja kohustub toetuse jäägi tagastama vastavalt lepingus märgitud tähtajale. Saaja: Rahandusministeerium; arvelduskonto: SEB Pank EE891010220034796011; viitenumber: 2800048972; selgitus: KaM riigieelarvelise toetuse kasutamise leping, toetuse kasutamise jääk.

ARUANDE ESITAJA KINNITUS

Allkirjaga kinnitan järgnevat:

- kõik käesolevas aruandes esitatud andmed on õiged ning esitatud dokumendid on kehtivad ja ehtsad ning vajadusel võimaldan neid kontrollida;
- projekti omafinantseeringuna ei ole arvestatud teisi riigi, kohalike omavalitsuste või muude Euroopa Liidu institutsioonide või fondide antud tagastamatuid toetusi;
- juhul, kui olen käibemaksukohustuslane, siis käesolevas aruandes on kulud esitatud ilma tagastatava sisendkäibemaksuta.

Allkirjaõigusliku isiku ees- ja perenimi	Ivo Lille
Allkiri	/allkirjastatud digitaalselt, digikonteineris/
Kuupäev	/digikonteineris/